

STÁTOVĚDA

Syllabus seminářů (ZS 2023-24)

Miluše Kindlová

Po 16.00 – 17.30 (m. č. 403), Po 18.00 – 19.30 (m. č. 214), Út 10.00 – 11.30 (m. č. 305), Út 12.00 - 13.30 (m. č. 304)

kindlova@prf.cuni.cz, m. č. 234, k. h. Út 9.00 – 10.00 (případně dohodou)

Cílem seminářů je procvičit a prodiskutovat relevantní pojmy a instituty, a to v návaznosti na předepsanou literaturu a již proběhlé přednášky. Semináře jsou interaktivní, **využívá se výklad, individuální i skupinová práce**. Povinnou přípravou na semináře je **prostudování zvýrazněné literatury níže u jednotlivých seminářů**, pročtení ostatní je pro účely semináře dobrovolné. Studenti mají v dostatečném časovém předstihu v Moodle nahrané **pracovní listy k jednotlivým seminářům** (nejpozději ve čtvrtek dopoledne předcházejícího týdne), v nichž je několik (relativně) **jednoduchých kontrolních otázek** vztahujících se k předepsané literatuře a dále nástin průběhu semináře. Nejpozději večer před každým seminářem studenti **nahrají odpovědi** na tyto otázky do našeho kurzu v rámci aplikace Moodle (podrobněji se domluvíme na prvním semináři).

V každé seminární skupině lze udělit max. 10 % zapsaných studentů 2 bonusové body, které jim mohou vylepšit známku z písemné zkoušky ze státovédy (bonusové body se však započítávají jen těm studentům, kteří by i bez nich získali minimálně hodnocení dobře, tj. za 3). Bonusové body se udělují za aktivitu v semináři, referáty a kvalitu odevzdaných odpovědí na otázky z povinné literatury. Seznam témat možných referátů bude zveřejněn po prvním semináři. Je možné se domluvit i na referátu na jiné téma. Referát by měl trvat max. 15 minut.

9. a 10. 10.

Seznámení s předmětem, vzájemné představení Stát, legitimita a legalita veřejné moci I

Učebnice*, kap. 1.

- Hlavní témata: Co je to stát a jak se dá zkoumat a hodnotit? Co je to tzv. státní (ústavní) identita či tzv. státní idea a co pro stát znamená? Má Česká republika svou státní ideu?

16. 10. (! 17. 10. imatrikulace¹)

Stát, legitimita a legalita veřejné moci II

Učebnice, kap. 1, s. 78–85.

Sofokles, Antigona.

- Hlavní témata: Co znamenají výrazy jako obyvatelstvo, lid, národ, národnost či občan? O čem vypovídá mezinárodní uznání státu? V čem spočívá (z čeho se odvozuje) legalita a legitimita veřejné moci?

! 23. a 24. 10.

semináře odpadají (pracovní cesta)

! 30.² a 31. 10.

Suverenita státu a soudobé mezinárodní prostředí

Učebnice, kap. 2 a 3.

Sørensen, G., *Stát a mezinárodní vztahy*. Portál 2005, kap. 4-6.

- Hlavní témata: Jak se měnilo a mění postavení státu ve 20. a 21. století? Suverenita státu je historicky podmíněným pojmem, jaký význam má tedy dnes? Jakou typologii států používá Sørensen a na jakých příkladech v historii či současnosti lze jeho model použít?

¹ Semináře 17. 10. budeme v případě Vašeho zájmu nahrazovat online v jiný čas dle domluvy, předběžně od 19.00.

² Semináře 30. 10. budeme konat online v jiný čas dle domluvy (pravděpodobně ještě v pondělí později večer).

* Reschová, J., Kindlová, M., Grinc, J., Preuss, O., Antoš, M. *Státověda: Stát. Jednotlivec. Konstitucionalismus*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019.

6. a 7. 11.³

Základy athénské demokracie a její význam pro dnešek

Aristoteles, *Athénská ústava*. Arista, Baset 2004, s. 56-79 (přehledově).

Aristoteles, *Politika I.*, Oikoymenh 1999, s. 7–34 (úvod, autor M. Mráz).

- Hlavní témata: Čím byla athénská demokracie dle popisu v Ústavě Athéňanů charakteristická a v kontextu doby výjimečná? Najdeme v ní inspiraci pro současný demokratický stát či naopak výrazné kontrasty?

13. a 14. 11.

Ústava a ústavnost

Učebnice, s. 177-196.

Kysela, J., *Ústava mezi právem a politikou – Úvod do ústavní teorie*. Leges 2014, s. 198-253.

- Hlavní témata: Co je to ústava, jaká je její funkce a jak se může měnit? Podle čeho poznáme a hodnotíme ústavní stát?

20. a 21. 11.

Demokratické základy státu, formy a nástroje demokracie

Učebnice, s. 164-177.

Dahl, R., *O demokracii*. Portál 2001, s. 37-92.

- Hlavní témata: Za jakých podmínek a jakými nástroji lze v demokratických státech řešit názorové či jiné konflikty ve společnosti?

27. a 28. 11.

Horizontální dělba moci

Učebnice, kap. 9, 11 a 12.

- Hlavní témata: Jak lze charakterizovat jednotu a dělbu moci? Může být moc jednotná, ale zároveň rozdělená? Jaké modely dělby moci (formy vlády) rozeznáváme a čím se odlišují?

4. a 5. 12.

Lidská práva a občanství

Učebnice, kap. 5.

Vybraný soudní případ (či dva případy) k diskusi dle dohody na semináři

- Hlavní témata: Lidská práva a občanství v 21. století?

11. a 12. 12.

Soudní moc a soudní kontrola ústavnosti

Učebnice, kap. 13 a s. 150-156.

Hamilton, J., Madison, J., Jay, J., *Listy federalistů*. Vydavatelství Univerzity Palackého 1994 (List č. 78 – A. Hamilton).

Antoš, M., Slavný případ *Marbury vs. Madison* aktuální i po dvou stoletích. *Jurisprudence* č. 1/2010.

- Hlavní témata: Co je to soud? Jakou funkci soudy plní a jaké druhy soudů známe? Jaké modely ústavního soudnictví existují? Co jsou to „testy ústavnosti“?

18. a 19. 12.

Vertikální dělba moci

Učebnice, kap. 10.

Hamilton, J., Madison, J., Jay, J., *Listy federalistů*. Vydavatelství Univerzity Palackého 1994 (Listy č. 10, 14 – J. Madison).

Pro zájemce: Poradní stanovisko Mezinárodního soudního dvoru v Haagu z 22. 7. 2010 o jednostranném vyhlášení nezávislosti Kosova

- Hlavní témata: Čím se odlišují jednotný a federální stát? Jaké motivace mohou vést k vytvoření federace? Co je to územní samospráva? Co označujeme jako regionální autonomii a jaký vztah má ke státu?

---

³ Seminář 7.11. od 12.00 budeme konat online dle domluvy (mám časově kolidující přednášku v rámci ústavního práva).